

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
кафедра початкової освіти

Освітня програма «Початкова освіта. Інклюзивна освіта»

Назва курсу	Педагогіка партнерства
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Викладачі	Фефілова Тетяна Володимирівна
Профайл викладачів	http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/kafedra-pochatkovoyi-osviti/sklad-kafedry-pochatkovoyi-osvity/fefilova-tetyana-volodymyrivna/
Контактний тел.	096-107-98-08
E-mail:	tfefilova61@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4303
Консультації	Онлайн-консультації: обговорення завдань із дисципліни, затвердження тем для самостійного вивчення.

1. Анотація до курсу

Предметом вивчення освітньої компоненти «Педагогіка партнерства» є спрямування на демократизацію взаємовідносин педагога з учнями, колегами, батьками.

Педагогіка партнерства – один з компонентів формули Нової української школи, що включає систему методів і прийомів виховання та навчання на засадах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості.

В основі педагогіки партнерства – демократичний спосіб співпраці між учителем, учнем і батьками, які об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Учитель має бути другом, а родина – залучена до побудови освітньої траєкторії

дитини. Педагогіка партнерства передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість.

Сутність педагогіки партнерства полягає в демократичному та гуманному ставленні до дитини, забезпеченні їй права на вибір, на власну гідність, на повагу, права бути такою, якою вона є, а не такою, якою хоче її бачити вчитель. Стосунки партнерства складаються там, де діти й дорослі об'єднані спільними поглядами та прагненнями. Педагогіка партнерства бачить в учневі добровільного і зацікавленого соратника, одноступця, рівноправного учасника педагогічного процесу, турботливого і відповідального за його результати.

Освітня компонента «Педагогіка партнерства» є вибіркоким компонентом у процесі фахової підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Зміст курсу орієнтований на забезпечення здобувачів вищої освіти знаннями з педагогіки партнерства; володіння стратегіями взаємодії на рівні «вчитель-сім'я-школа»; розвиток комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Педагогіка партнерства – чітко визначена система взаємовідносин всіх учасників освітнього процесу (учнів, батьків, вчителів), яка: організовується на принципах добровільності й спільних інтересів; ґрунтується на повазі й рівноправності всіх учасників, дотримуючись визначених норм (права та обов'язки) та враховуючи ціннісні орієнтири кожної із сторін та передбачає активне включення всіх учасників у реалізацію спільних завдань та готовність брати на себе відповідальність за їх результати.

2. Мета та завдання курсу

Мета курсу – формування уявлень здобувачів вищої освіти про педагогіку партнерства як ключовий компонент формули Нової української школи; оволодіння основними аспектами педагогічної взаємодії; розвиток комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи.

Завдання:

- 1) формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти;
- 2) оволодіння теоретичними положеннями, історичними засадами та принципами педагогіки партнерства;
- 3) ознайомлення з сутністю понять «партнерство», «співробітництво», «взаємодія», «педагогіка партнерства»;
- 4) висвітлення основних положень реалізації педагогіки партнерства у Концепції «Нова українська школа» – дослідження системи взаємин на рівнях «вчитель-учні-батьки»;
- 5) оволодіння прийомами педагогічної взаємодії з урахуванням особливостей культури педагогічного спілкування;
- 6) розкриття засад самореалізації і самовдосконалення майбутнього вчителя початкової школи через вербальні, невербальні засоби комунікації з точки зору педагогічної діяльності.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 13. Здатність до оцінювання сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

Фахові компетентності

ФК 4. Здатність здійснювати навчання та виховання учнів відповідно до психолого-педагогічних закономірностей і принципів організації сучасного освітнього простору (в т.ч. інклюзивного простору)

ФК 8. Здатність до партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу початкової школи

ФК 12. Здатність до розроблення програм та методик, технологій навчання і виховання молодших школярів.

ФК 19. Здатність користуватися науковою, навчально-методичною та довідковою літературою з актуальних питань сучасної початкової освіти.

ФК 20. Здатність ефективно працювати в умовах інклюзивного навчання в початковій школі.

3. Формат курсу

В межах курсу здобувачі освіти ознайомлюються з основами педагогіки партнерства, які на даний момент використовуються в початкових класах НУШ закладів загальної середньої освіти і які вони зможуть використовувати під час роботи в школі.

Курс «Педагогіка партнерства», згідно з навчальним планом, проводиться у формі лекцій, практичних та самостійних занять. Лекційний курс передбачає вивчення основних теоретичних положень педагогічного партнерства, а також на передовий досвід учителів. На практичних заняттях студенти відпрацьовують вміння співпрацювати вчителя з колегами, дітьми та батьками, враховуючи особливості дітей з ООП.

4. Результати навчання

ПРН 4. Створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище, зорієнтоване на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів, з дотриманням правил забезпечення безпеки учнів.

ПРН 6. Бути творчою та креативною особистістю, підвищувати рівень педагогічної культури.

ПРН 9. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

ПРН 13. Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та організацій.

ПРН 14. Проектувати програми спільної діяльності учня й учителя на уроках у початковій школі в умовах упровадження нових педагогічних технологій (в т.ч. в інклюзивному класі).

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Усього	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	90 годин / 3 кредити ECTS	16	14	60

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий\ вибірковий
2020	1	Початкова освіта	1	в

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Студенти отримують додаткову інформацію з курсу за допомогою використання Інтернет-ресурсів, мультимедійного обладнання – перегляду презентацій, відеоматеріалів та періодичної літератури (журналів, газет).

8. Політики курсу

Роботи (письмові) здобувачів вищої освіти, які здаються невчасно без поважних причин, оцінюються на 1 бал нижче оцінки, на яку заслуговує робота. Дозволяється перескладання тільки одного з модулів.

Політика курсу щодо академічної доброчесності: списування під час письмових робіт на практичних заняттях, під час модульного контролю та на іспиті заборонені. Мобільні телефони дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, індивідуальний графік навчання, вільне відвідування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн режимі ЦОДТ.

9. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма		Заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

		л.	пр.	інд.	с.р.		л.	пр.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. <i>ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ</i>										
Тема 1. Педагогіка партнерства як передумова якісних змін в освітньому просторі України	4	2			2	8	2	2		4
Тема 2. Концептуальні засади педагогіки партнерства.	6	2	2		2	4				4
Тема 3. Основні принципи і завдання педагогіки партнерства	4				4	6		2		4
Тема 4. Порівняльний аналіз традиційного навчання і педагогіки партнерства	6	2	2		2					
Тема 5. Педагогічна готовність ЗЗСО до партнерства	6				6					
Тема 6. Досвід педагогіки партнерства у зарубіжних країнах	6				6					
Тема 7. Співпраця в інклюзивному класі	6				6					
Разом за змістовим модулем 1	38	6	4		28	18	2	4		12
Змістовий модуль 2. <i>ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА</i>										
Тема 8. Роль сучасного вчителя – фасилітатора, коуча, тьютора, модератора – в індивідуальній освітній траєкторії учня початкової школи	4				4	4				4
Тема 9. Учень – рівноправний партнер вчителя у навчально-виховному процесі.	6	2	2		2	6		2		4
Тема 10. Особливості організації навчально-виховного процесу засобами педагогіки партнерства	6	2	2		2	10	2	2		6
Тема 11. Організація діалогового навчання і виховання молодшого школяра	6	2	2		2					
Тема 12. Створення ситуацій успіху, ігрового навчального середовища та активної інтерактивної взаємодії між учителем і учнями у навчально-виховному процесі.	6				6					
Тема 13. Взаємодія школи із батьками в системі інклюзивної освіти. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти	6	2	2		2					
Тема 14. Сім'я і її роль у соціалізації дитини з особливими потребами. Співпраця з родинами.	6	2	2		2					

Тема 15. Співпраця з місцевою громадою: інклюзивно-ресурсний центр та інші ресурси для забезпечення додаткової підтримки закладам освіти з інклюзивним навчанням	6				6					
Тема 16. Створення системи ефективної протидії булінгу в інклюзивному освітньому середовищі	6				6					
Разом за змістовим модулем 2	52	10	10		32	20	2	4		14
Усього годин	90	16	14		60	90	6	16		68

10. Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин
1.	<i>Педагогіка партнерства як передумова якісних змін в освітньому просторі України</i> Спрямування на демократизацію взаємовідносин педагога та дитини: створення сприятливої атмосфери співробітництва, діалогізоване спілкування з дітьми в ході освітнього процесу, інтенсифікація впровадження в навчальний процес активних методів навчання, які дають можливості для розкриття творчої особистості, розвитку ініціативи, активізації пізнавально-навчальної діяльності дитини. «Педагогічне партнерство» - один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Форми роботи педагогічного партнерства.	2
2.	<i>Порівняльний аналіз традиційного навчання і педагогіки партнерства</i> Поняття «професійне співробітництво» та його сутність. Концептуальні засади виникнення й розвитку професійного співробітництва. Місце та роль професійного співробітництва в школі. Порівняльний аналіз традиційного навчання і педагогіки партнерства.	2
3.	<i>Співпраця в інклюзивному класі</i> Порівняльна характеристика професійного співробітництва з іншими стилями взаємовідносин. Вплив професійного співробітництва на організацію навчання дітей з особливими потребами в умовах інклюзії. Шляхи впровадження професійного співробітництва в практику роботи інклюзивного закладу.	2
4.	<i>Роль сучасного вчителя – фасилітатора, коуча, тьютора, модератора – в індивідуальній освітній траєкторії учня початкової школи</i> Педагогіка партнерства в українській освітній традиції. Принципи педагогіки партнерства в освітньому процесі початкової школи. Педагогіка партнерства як інноваційна модель організації освітнього процесу в НУШ.	2

5.	<i>Учень – рівноправний партнер вчителя у навчально-виховному процесі</i> Співпраця з учнями – надання їм можливості заявити, хто вони, що вони цінують і вважають значимим. Надання учням можливості відігравати активну роль у організації навчання.	2
6.	<i>Створення ситуацій успіху, ігрового навчального середовища та активної інтерактивної взаємодії між учителем і учнями у навчально-виховному процесі.</i> Залучення учасників освітнього процесу до педагогіки партнерства. Особливості організації освітнього процесу за умов педагогіки партнерства. Педагогіка партнерства як чинник ефективної взаємодії учасників освітнього процесу.	2
7.	<i>Взаємодія школи із батьками в системі інклюзивної освіти. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти</i> Цінність залучення родини до освітнього процесу. Позитивне значення педагогічного партнерства закладів освіти та сімей для дітей, педагогів, батьків. Управління педагогічною взаємодією з батьками як з представниками різних соціальних інститутів. Особливості організації взаємодії закладів дошкільної та середньої освіти з сім'єю. Встановлення контакту з сім'єю. Принципи ефективної педагогічної взаємодії з батьками за умови пріоритету інтересів дитини.	2
8.	<i>Співпраця з місцевою громадою: інклюзивно-ресурсний центр та інші ресурси для забезпечення додаткової підтримки закладам освіти з інклюзивним навчанням</i> Партнери: організації культури, освіти, засоби масової інформації, громадські організації, комерційні структури. Багатобічне партнерство, що об'єднуються для вирішення загальних завдань зусилля декількох партнерів. Перспективи розвитку соціокультурного партнерства визначаються рядом суб'єктивних (внутрішніх) чинників.	2
Разом		16

11. Теми практичних занять

№	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин
1.	Порівняльний аналіз традиційного навчання і педагогіки партнерства	Усне опитування	2
2.	Співпраця в інклюзивному класі	Письмовий контроль	2
3.	Роль сучасного вчителя – фасилітатора, коуча, тьютора, модератора – в індивідуальній освітній траєкторії учня початкової школи	Усне опитування, перевірка консп.	2

4.	Учень – рівноправний партнер вчителя у навчально-виховному процесі	Самост. робота над склад. консп.	2
5.	Створення ситуацій успіху, ігрового навчального середовища та активної інтерактивної взаємодії між учителем і учнями у навчально-виховному процесі	Складання портфоліо	2
6.	Взаємодія школи із батьками в системі інклюзивної освіти. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти	Тестовий контроль	2
7.	Співпраця з місцевою громадою: інклюзивно-ресурсний центр та інші ресурси для забезпечення додаткової підтримки закладам освіти з інклюзивним навчанням	Модульний контроль	2
Разом			14

12. Самостійна робота

а) теми для самостійного опрацювання

№	Назва теми	Кільк. год
1.	Педагогіка партнерства як передумова якісних змін в освітньому просторі України	2
2	Концептуальні засади педагогіки партнерства.	2
3.	Основні принципи і завдання педагогіки партнерства	4
4.	Порівняльний аналіз традиційного навчання і педагогіки партнерства	2
5.	Педагогічна готовність ЗЗСО до партнерства	6
6.	Досвід педагогіки партнерства у зарубіжних країнах	6
7.	Співпраця в інклюзивному класі	6
8.	Роль сучасного вчителя – фасилітатора, коуча, тьютора, модератора – в індивідуальній освітній траєкторії учня початкової школи	4
9.	Учень – рівноправний партнер вчителя у навчально-виховному процесі.	2
10.	Особливості організації навчально-виховного процесу засобами педагогіки партнерства	2
11.	Організація діалогового навчання і виховання молодшого школяра	2
12.	Створення ситуацій успіху, ігрового навчального середовища та активної інтерактивної взаємодії між учителем і учнями у навчально-виховному процесі.	6
13.	Взаємодія школи із батьками в системі інклюзивної освіти. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти	2

14.	Сім'я і її роль у соціалізації дитини з особливими потребами. Співпраця з родинами.	2
15.	Співпраця з місцевою громадою: інклюзивно-ресурсний центр та інші ресурси для забезпечення додаткової підтримки закладам освіти з інклюзивним навчанням	6
16.	Створення системи ефективної протидії булінгу в інклюзивному освітньому середовищі	6
Разом		60

б) завдання для самостійної роботи

№	Завдання для самостійної роботи
1.	Скласти плани-конспекти уроків на основі вивчених технологій навчання.
2.	Навести приклади ігор та ігрових завдань для використання на різних етапах уроку в інклюзивному класі.
3.	Навести приклади роботи з родинами дітей з ООП.
4.	Підготувати презентацію на тему «Взаємодія сім'ї і школи».
5.	Скласти фрагмент уроку з використанням технології проблемного навчання. Проблемна ситуація, проблемна задача.
6.	Показати використання технології критичного мислення на різних етапах уроку в інклюзивному класі.

в) організація самостійної роботи студентів

№	Організація самостійної роботи студентів
1.	Вивчення теоретичного матеріалу
2.	Виконання практичних завдань
3.	Підготовка до модульного контролю
4.	Складання і оформлення планів-конспектів уроку.

13. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам освіти з навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства», є сумою балів за виконання практичних завдань та підсумкового модульного контролю. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує 100 балів (50+50) під час складання двох модулів.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» <https://drive.google.com/file/d/1HWL9vuhciztkaC6wgF-zXhr43uGR1W0/view> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №5 від 24.10.2019 р.) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkvL-LNTIjWRX/view.1>.

Знання здобувачів освіти на практичних заняттях оцінюються за чотирибальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Залік (50+50 балів)

Модульний контроль складається з двох теоретичних питань та тестів. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати студенти за модуль складає 30 балів. До цих балів додаються бали за поточний контроль (на практичних заняттях). Максимальна кількість балів за поточний контроль складає 20 балів. Вони розраховуються за формулою:

Наприклад, періодичний контроль, який проводиться двічі за семестр, є сумою балів (середньозважена оцінка) поточного контролю і балів за модульний контроль за такою формулою: $S_1 = X_0 + X_1$ (б),

Де S_1 – сума балів за перший періодичний контроль, X_0 – середньозважене балів за всі теми, включаючи теми і питання винесені на самостійну роботу, що передують першому періодичному контролю; X_1 – бали першого періодичного модульного контролю.

Студент має право на підвищення результату тільки одного модуля протягом тижня після його написання.

Підсумкова оцінка складається із суми балів за періодичні модулі за формулою:

$$S = S_1 + S_2$$

Максимальна сума (S) дорівнює 50 балам за кожний періодичний контроль.

Бали	Критерії
«відмінно»	Дана повна правильна і ґрунтовна відповідь на поставлене теоретичне питання; наведені всі необхідні методологічні, за необхідності графічні матеріали, які розкривають суть поставленого питання; проведено ґрунтовний аналіз проблеми та зроблені висновки в напрямі її вирішення.
«добре»	Правильно і з достатньою повнотою викладено суть поставленого питання; приведені аргументи викладають суть поставленого питання в цілому; вирішує поставлену задачу в повному обсязі; допущено несуттєві неточності у висвітленні поставлених питань.
«задовільно»	За загальні знання і розуміння основного матеріалу як теоретичної, так і практичної частини завдання; у відповідях немає чіткості, логіки і послідовності викладення матеріалу; не повністю висвітлено суть питання; зокрема, не вистачає необхідних аргументів, які розкривають суть поставлених питань.
«незадовільно»	Відповідь виявляє незнання або нерозуміння значної частини навчального матеріалу; матеріал викладений незв'язно. Головні поняття повністю не розкриті і не дається до нього прикладів або питання викладене не по суті навчального матеріалу. Навчальний матеріал виявляє допущення грубих помилок.

14. Рекомендована література

Основна

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.В. Безпалько. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 208 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Закон «Про освіту» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 13.05.2018).
4. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf> (дата звернення 13.05.2018).
5. Коханова О.П. Психологія партнерської взаємодії в освіті: навч.- метод. пос. / О.П. Коханова – К.: Вид-во ПП Щербатих О.В., 2011. 104 с.
6. Кравчинська Т.С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність [Електронний ресурс] / Т.С. Кравчинська // Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: Зб. ст. Всеукраїнської наук.- практич. Інтернет-конф., 6 квітня 2017 р. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. С. 85–88, Режим доступу : http://conf-hano.at.ua/load/zbirniki/elektronnij_zbirnik_materialiv/4-1-0-680 (дата звернення 13.05.2018).
7. Підласий І.П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. / І.П. Підласий. – Х.: Вид. група «Основа», 2010. 360 с.
8. Чайка В.М. Основи дидактики: навч. пос. / В.М. Чайка. – Київ: Академвидав, 2011. 238 с.
9. Besse J. M. Ovide Decroly, psychologue et educateur. / Jean Marie esse. – Toulouse, Privat, 1982, 180 p.

Додаткова

1. Грицюк Л. Батьківський комітет – допомога в усьому /Лариса Грицюк //Директор школи. 2013. №21 С. 4-14.
2. Денисюк Л. Співпраця з батьками та громадськими організаціями –важлива складова сучасної освіти / Л. Денисюк, М. Біт-Давід // Директор школи. 2012. № 17 С. 51-57.
3. Журба К. Взаємодія сім'ї і школи у вихованні гідної людини / К. Журба // Шкільний світ. 2013. № 18 С. 4-7.
4. Ковтун О. Єдиний освітній простір для педагогів, батьків та їхніх дітей / Ольга Ковтун. – Практика управління дошкільним закладом, 2014. № 4 С. 7-15
5. Крутько М. Відповідальне батьківство / М. Крутько // Школа. 2013. № 2 С. 53–56.
6. Цуркан Л. Форми роботи з батьками / Людвіга Цуркан // Директор школи. 2010. №5 С.56-59.